

BELGISCHE SENAAT**—**
BUITENGEWONE ZITTING 1988
—**—**
16 MAART 1988
—

Voorstel van wet betreffende de communicatieloyaliteit en de taalhoffelijkheid vereist voor de uitoefening van bepaalde politieke mandaten bij de ondergeschikte besturen in de Brusselse agglomeratie en in de gemeenten met een bijzondere taalregeling

(Ingediend door de heren Dierickx en Lannoye)

—
TOELICHTING
—

Alles wijst erop dat het in de toekomst steeds moeilijker zal worden van de verkozen mandatarissen te verlangen dat zij de landstalen kennen.

Zo leren velen slechts hun moedertaal en niet naast het Nederlands Frans en naast het Frans Nederlands.

Het is zelfs heel goed denkbaar dat in de Brusselse agglomeratie ooit mensen verkozen worden die noch voldoende Nederlands, noch voldoende Frans kennen.

Wat waar kan zijn voor Brussel, is het nu al op het niveau van de Europese Gemeenschap. Wie zou eraan denken van alle hoge ambtenaren en mandatarissen te eisen dat zij alle talen van de Europese Gemeenschap kennen?

Cf. : Het wetsvoorstel, Kamer, Stuk nr. 580/1-85/86 en het advies van de Raad van State, Stuk nr. 580/2-85/86.

R. A 14207**SENAT DE BELGIQUE****—**
SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1988
—**—**
16 MARS 1988
—

Proposition de loi relative à la loyauté dans la communication et à la courtoisie linguistique requises dans l'exercice de certains mandats politiques des pouvoirs subordonnés dans l'agglomération bruxelloise et les communes à statut linguistique spécial

(Déposée par MM. Dierickx et Lannoye)

—
DEVELOPPEMENTS
—

Tout porte à croire qu'à l'avenir, il deviendra de plus en plus difficile d'exiger des mandataires élus qu'ils connaissent les langues nationales.

Ainsi, nombreux sont ceux qui n'apprennent que leur langue maternelle et pas le français en plus du néerlandais ou le néerlandais en plus du français.

On peut même imaginer qu'un jour, certains élus de l'agglomération bruxelloise n'auront une connaissance suffisante ni du français, ni du néerlandais.

Ce qui peut être vrai pour Bruxelles l'est déjà au niveau de la Communauté européenne. Qui songerait à exiger que tous les hauts fonctionnaires et tous les mandataires connaissent toutes les langues de la Communauté européenne?

Cf. : La proposition de loi, Chambre, doc. n° 580/1-85/86 et l'avis du Conseil d'Etat, doc. n° 580/2-85/86.

R. A 14207

Van verkozenen van meertalige gemeenten mag evenwel worden verwacht dat zij een minimum aan taalkennis verwerven om met alle inwoners van de gemeente waarvoor zij hun mandaat uitoefenen, een gesprek te kunnen aangaan.

In het onderhavige voorstel wordt het probleem van het taalgebruik in een meertalige democratie in een meer algemene context aan de orde gesteld.

Sancties moeten worden getroffen tegen de mandataris die van zijn talenkennis of zijn taalondkunde gebruik maakt om onrecht te plegen op taalgebied, om ten opzichte van bepaalde groepen discriminerend op te treden, om contacten onmogelijk te maken of kennelijk te bemoeilijken, om de democratische communicatie te dwarsbomen, om bepaalde personen niet te woord te staan, niet te antwoorden, hun het woord niet te verlenen, ze niet bij besprekingen te betrekken of ze niet te helpen als zij communicatiemoeilijkheden ondervinden, enz. Het probleem van de talenkennis en van het misbruik ervan houdt verband met het algemeen probleem van de relatie tussen bestuurders en bestuurden, dit wil zeggen het probleem van de doorzichtigheid en de toegankelijkheid van de organen die een democratische samenleving besturen.

In een gemeenschap zullen niet alleen begrippen als taalmisbruik en onrecht op taalgebied, maar ook begrippen als taalhoffelijkheid en communicatie-loyaliteit burgerrecht moeten krijgen.

Bezorgd als ze zijn om de democratie, dienen de groenen dit wetsvoorstel in opdat de steriele taaltwisten, waaraan door personen van allerlei slag voedsel wordt gegeven, tot juistere afmetingen worden teruggebracht.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel omschrijft het doel van het onderhavige voorstel, dat niet alleen voor de Brusselse agglomeratie, maar ook voor alle gemeenten met een bijzondere taalregeling geldt.

Artikel 2

Dit artikel omschrijft de mandaten waarop het onderhavige voorstel betrekking heeft.

Artikel 3

De bedoelde misbruiken moeten opzettelijk en bij herhaling zijn gepleegd.

Ze moeten door de mandataris gepleegd zijn in de uitoefening van het hem door de wet opgedragen ambt. Zulks omvat ook de taken met een represen-

On peut cependant attendre des élus de communes multilingues qu'ils acquièrent un minimum de connaissances linguistiques, de manière à pouvoir dialoguer avec tous les habitants de la commune pour laquelle ils exercent leur mandat.

La présente proposition pose, d'une manière plus générale, le problème de l'emploi des langues dans une démocratie multilingue.

Il faut prendre des sanctions contre le mandataire qui use de ses connaissances linguistiques ou de sa méconnaissance d'une langue pour commettre des injustices en matière linguistique, pour agir de façon discriminatoire à l'égard de certains groupes, pour rendre impossibles ou contrarier notoirement les contacts, pour entraver la communication démocratique, pour ne pas écouter certaines personnes, ne pas leur répondre, ne pas leur donner la parole, ne pas les faire participer à des discussions ou ne pas les aider si elles éprouvent des difficultés pour communiquer, etc. Le problème de la connaissance des langues et de ses abus ressortit au problème général de la relation entre mandataires et administrés, c'est-à-dire au problème de la transparence et de l'accessibilité des organes qui administrent une société démocratique.

Dans une communauté, des notions telles que celles d'injustice et d'abus linguistiques, mais aussi telles que celles de courtoisie linguistique et de loyauté dans la communication devront avoir droit de cité.

C'est dans ce souci de démocratie que les écologistes déposent la présente proposition de loi, afin que les querelles linguistiques stériles entretenues par des personnes de tous bords soient ramenées à de plus justes dimensions.

Commentaire des articles

Article 1er

Cet article définit l'objet de la présente proposition, qui s'applique non seulement à l'agglomération bruxelloise, mais aussi à toutes les communes ayant un statut linguistique spécial.

Article 2

L'article précise les mandats auxquels s'applique la présente proposition.

Article 3

Les abus visés doivent être volontaires et répétés.

Ils doivent avoir été commis par le mandataire dans le cadre des fonctions que la loi lui assigne. Ces fonctions comprennent également les fonctions de

tatief karakter, maar niet de strikt particuliere gesprekken. Zulks om provocatie te voorkomen en de persoonlijke levenssfeer van de bedoelde mandatarissen te vrijwaren.

Het gaat hier volstrekt niet om een verkiesbaarheidsvereiste aangezien de naleving van de in het opschrift van het wetsvoorstel als « taalhoffelijkheid » omschreven voorwaarde pas *a posteriori* wordt gecontroleerd.

Artikel 4

Om tegenstrijdigheden te vermijden is het aangezien dat de afdeling administratie van de Raad van State zitting houdt in verenigde kamers, wanneer zij uitspraak doet over de vordering tot afzetting of vervallenverklaring.

Artikel 6

Het onderhavige wetsvoorstel is niet van toepassing op mandatarissen die vóór de aanneming van deze tekst werden verkozen.

L. DIERICKX.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

Deze wet regelt de toetsing van het gebruik van de talen in de uitoefening van bepaalde politieke mandaten bij de ondergeschikte besturen op het grondgebied van de Brusselse agglomeratie en van de gemeenten opgesomd in de artikelen 7 en 8 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

ART. 2

De mandaten bedoeld in artikel 1 zijn die van burgemeester, schepen en voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 3

Iedere inwoner van de Brusselse agglomeratie of van de gemeenten opgesomd in de artikelen 7 en 8 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, kan binnen twee maanden na de feiten de afzetting vorderen of een procedure tot vervallenverklaring instel-

représentation, mais pas les conversations strictement privées, ceci pour éviter les provocations et protéger la vie privée des mandataires en question.

Il ne s'agit en aucun cas d'une condition d'éligibilité, puisque la condition de « courtoisie linguistique » prévue par la proposition de loi est vérifiée *a posteriori*.

Article 4

Afin d'éviter toute contradiction, il semble nécessaire que la section d'administration du Conseil d'Etat siège en chambres réunies pour statuer sur la révocation ou la déchéance.

Article 6

Cette proposition ne s'applique pas aux mandataires élus avant le vote du présent texte.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

La présente loi règle le contrôle de l'emploi des langues dans l'exercice de certains mandats politiques des pouvoirs subordonnés sur le territoire de l'agglomération de Bruxelles et des communes énumérées aux articles 7 et 8 des lois relatives à l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966.

ART. 2

Les mandats visés à l'article 1er sont ceux de bourgmestre, d'échevin et de président du centre public d'aide sociale.

ART. 3

Tout habitant de l'agglomération bruxelloise ou des communes énumérées aux articles 7 et 8 des lois relatives à l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, peut, dans un délai de deux mois à compter du moment où les faits se sont produits, demander la révocation ou entamer

len van een benoemde of gekozen mandataris die, in de uitoefening van het hem door de wet opgedragen ambt, zijn talenkennis of zijn taalonkunde misbruikt om de contacten met de inwoners van de gemeente waarvoor hij zijn mandaat uitoefent, onmogelijk te maken of kennelijk te bemoeilijken.

ART. 4

De vordering tot afzetting of vervallenverklaring wordt ingesteld bij de afdeling administratie van de Raad van State, zitting houdend in verenigde kamers.

Deze spreekt zich over de vordering uit binnen 60 dagen na ontvangst ervan en geeft daarvan kennis aan de bestendige deputatie van de provincie waartoe de gemeente behoort waarvan de burgemeester, een schepen of de voorzitter van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn afgezet of vervallen verklaard wordt.

ART. 5

Het bewijs van het op taalgebied gepleegde onrecht kan door alle middelen worden geleverd. De bewijslast rust op de verzoeker.

ART. 6

Deze wet treedt in werking op 1 januari 1989.

L. DIERICKX.
P. LANNOYE.

une procédure en déchéance à l'encontre d'un mandataire nommé ou élu qui, dans l'exercice des fonctions que la loi lui assigne, abuse de ses connaissances linguistiques ou de sa méconnaissance d'une langue pour rendre impossibles ou contrarier notoirement les contacts avec les habitants de la commune pour laquelle il exerce son mandat.

ART. 4

La requête en révocation ou en déchéance est introduite devant la section d'administration du Conseil d'Etat siégeant en chambres réunies.

Celle-ci se prononce sur la requête dans les soixante jours de sa réception et informe la députation permanente de la province à laquelle appartient la commune dont le bourgmestre, un échevin ou le président du centre public d'aide sociale est révoqué ou déchu.

ART. 5

La preuve de l'injustice linguistique commise peut être rapportée par tous les moyens. La charge de la preuve incombe au requérant.

ART. 6

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1989.